

2021

Quickscan Wet natuurbescherming Rho Adviseurs Ontwikkeling Blokzijlerdijk 5 te Blankenham

FaunaX
Landschap, Natuur & Architectuur

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Tijnjedyk 89
8936 AC Leeuwarden
+316 83 77 25 48
info@faunax.nl
www.faunax.nl
Lid van Netwerk Groene Bureaus

Quickscan Wet natuurbescherming Ontwikkeling Blokzijlerdijk 5 te Blankenham

Leeuwarden, april 2021

In opdracht van:
Rho Adviseurs

Uitvoering:
Bureau FaunaX

Veldwerk en rapportage:
Mevr. A. Wieringa

Autorisatie:
Dhr. J. Groen

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX (2021). Quickscan Wet natuurbescherming/ Ontwikkeling Blokzijlerdijk 5 te Blankenham. Rapport 21107
Bureau FaunaX, Leeuwarden.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX, verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	5
2.1	Flora.....	5
2.2	Vogels	5
2.2.1	Jaarrond beschermde nesten	5
2.2.2	Overige (broed)vogelsoorten.....	8
2.3	Zoogdieren	8
2.3.1	Vleermuizen	8
2.3.2	Overige zoogdieren.....	9
2.4	Reptielen & Amfibieën.....	11
2.5	Vissen	15
2.6	Ongewervelden	15
2.7	Gebiedsbescherming.....	16
2.7.1	Stikstofgevoeligheid	16
2.8	Houtopstanden	17
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	18
3.1	Overzicht beschermde soorten	18
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	18
3.2.1	Algemene broedvogels	19
3.2.2	Jaarrond beschermde nesten (huismus)	19
3.2.3	Jaarrond beschermde nesten (huis- en boerenwaluw)	19
3.2.4	Vleermuizen (verblijfplaatsen)	19
3.2.5	Kleine marterachtigen (Wezel, hermelijn en bunzing).....	20
3.2.6	Overige zoogdieren (steenmarter & egel)	20
3.2.7	Zorgplicht	20
3.2.8	Gebiedsbescherming (stikstofgevoeligheid)	20
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	21
4	LITERATUUR EN BRONNEN.....	22
BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING		- 1 -
Wnb Soortbescherming.....		- 1 -
Vogels en verstoring		- 1 -
Vrijgestelde soorten provincie Overijssel		- 1 -
Voorwaarden vrijstellingen		- 2 -

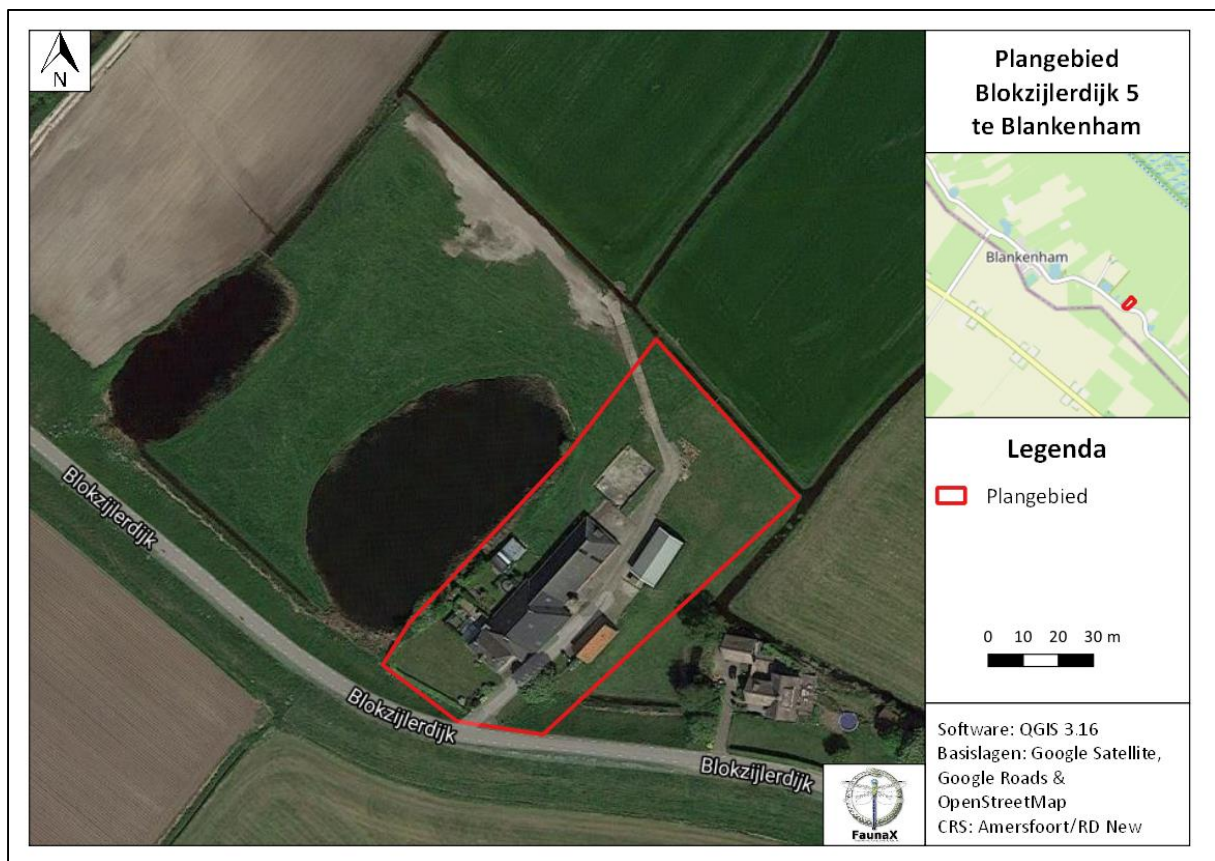
Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	- 2 -
Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
Natura 2000-gebieden	- 3 -
Wnb Houtopstanden.....	- 3 -
NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur	- 3 -

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens het perceel Blokzijlerdijk 5 te Blankenham te wijzigen van een agrarische woon- en werkfunctie naar enkel woonfunctie, waarbij alle bebouwing wordt gesloopt en een nieuwe woning wordt gerealiseerd. Daarnaast zal een vlonder bij de naastgelegen waterpartij worden gerealiseerd.

Omdat een deel van bovenstaande maatregelen een ruimtelijke ingreep betreft, dient een toetsing te worden uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze toetsing vindt eerst plaats in de vorm van een quickscan gebaseerd op het onderdeel soortbescherming. In het kader daarvan is door Bureau FaunaX een analyse gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer aanwezige beschermde natuurwaarden. Hierbij ligt de focus op flora en alle diergroepen waarvan redelijkerwijze kan worden verwacht dat beschermde soorten voor kunnen komen in het plangebied. Tevens is een inschatting gemaakt van de eventuele effecten van de voorgenomen plannen op in de omgeving liggende beschermde natuurgebieden (Natura 2000 en NNN/EHS) (onderdeel gebiedsbescherming).

Figuur 1.1. Het plangebied (rood kader) te Blankenham.

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Rho adviseurs heeft Bureau FaunaX het planvoornemen door middel van een ecologische Quicksan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze Quicksan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (expert judgement). Een ecologische Quicksan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze Quicksan is uitgevoerd op woensdag 31 maart 2021 en vond plaats onder warme weersomstandigheden (22°C, windkracht 2, zonnig). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

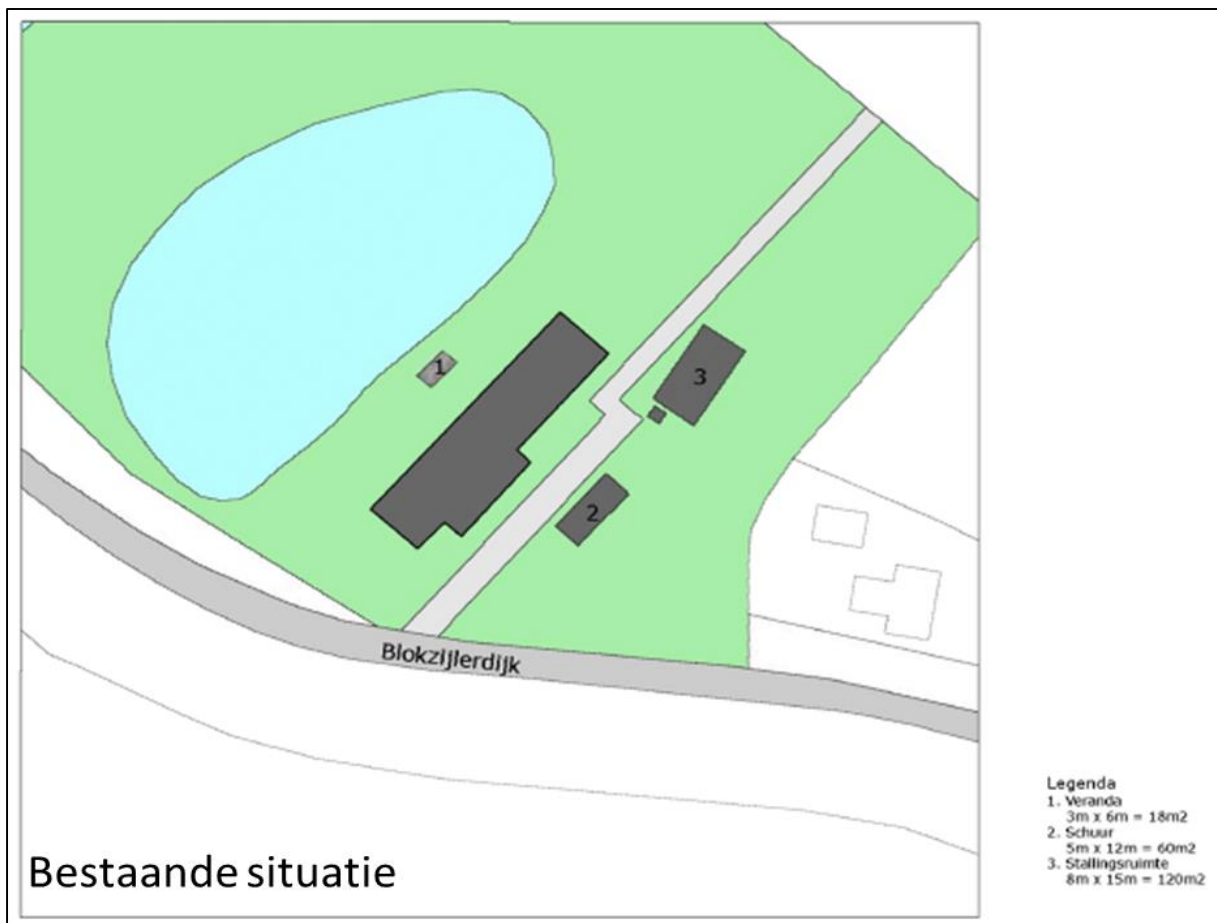
Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent de Ecologische Hoofdstructuur, ganzengedooftgebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

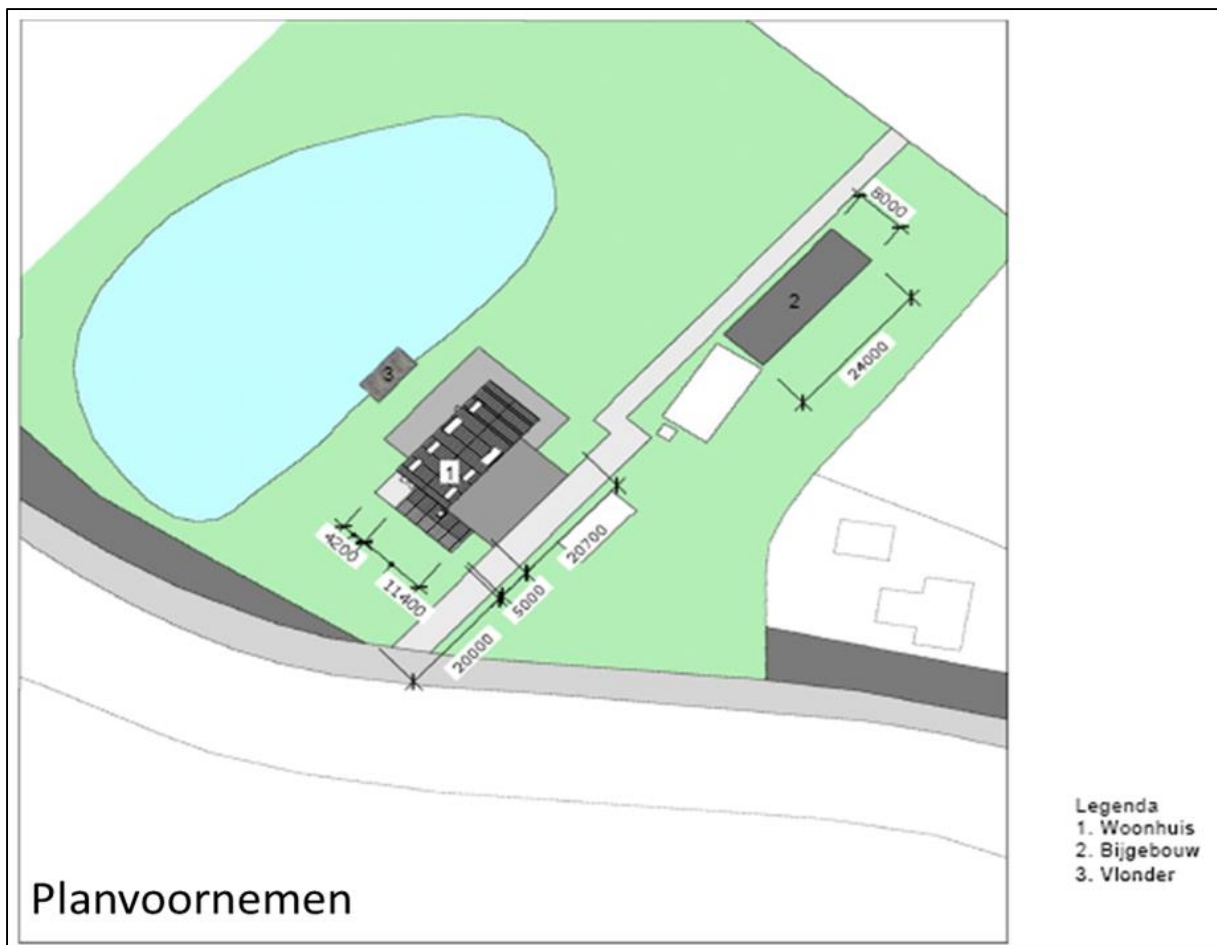
1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied bevindt zich zuidoostelijk buiten de bebouwde kom van Blankenham en bestaat uit een agrarisch woon- en werkperceel aan een waterplas met een woning en een tweetal opslagplaatsen. De woning bestaat uit twee verdiepingen met schilddak, gegolfde dakpannen en brede daklijsten. Direct ernaast gelegen bevinden zich twee koeienstallen met uit golfplaten opgetrokken schuine daken welke aan de woning zijn gekoppeld. De stal direct aan de woning heeft rieten dakbedekking onder de golfplaten ter isolatie. De andere bebouwing betreft een stenen schuurtje met gegolfde dakpannen en een overkapping welke is afgedekt met golfplaten. Aan de noordzijde van de woning bevinden zich enkele houten schuurtjes. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door agrarische landbouwpercelen en natuurgebied de Weerribben ten noorden van het plangebied.

Het planvoornemen bestaat uit een functie wijziging; van agrarische woon- en werkfunctie naar enkel woonfunctie (figuur 2.1). Daarbij zal alle bebouwing worden gesloopt en een nieuwe woning worden gerealiseerd. Daarnaast zal een vlonder bij de naastgelegen waterpartij worden gerealiseerd.

Figuur 1.2. Huidige situatie plangebied (bron: Rho Adviseurs).

Figuur 1.3. Planvoornemen plangebied (bron: Rho Adviseurs).

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

Het plangebied wordt gekenmerkt voor voedselrijke soorten zoals Engels raaigras, melkdistel, blauwdruifje, narcis, gewone ereprijs, brandnetel, dovennetel, speenkruid, kleeftkruid, madelief en ridderzuring (figuur 2.1). Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen, noch is het geschikte biotoop hiervoor aanwezig. De onder de Wnb beschermde plantensoorten stellen veelal kritische eisen aan hun standplaatsen. Aan deze eisen wordt binnen het plangebied niet voldaan.

Figuur 2.1. Impressie van de aangetroffen flora binnen het plangebied.

- Op basis van de waargenomen soorten en de (habitat)eigenschappen van het plangebied is het voorkomen van beschermde plantensoorten uit te sluiten.

2.2 Vogels

2.2.1 Jaarrond beschermde nesten

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten of horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksterneesten gebruikt door roofvogels en uilen. De bomen binnen het plangebied zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten. Hierbij zijn geen (potentieel) jaarrond beschermde nesten aangetroffen.

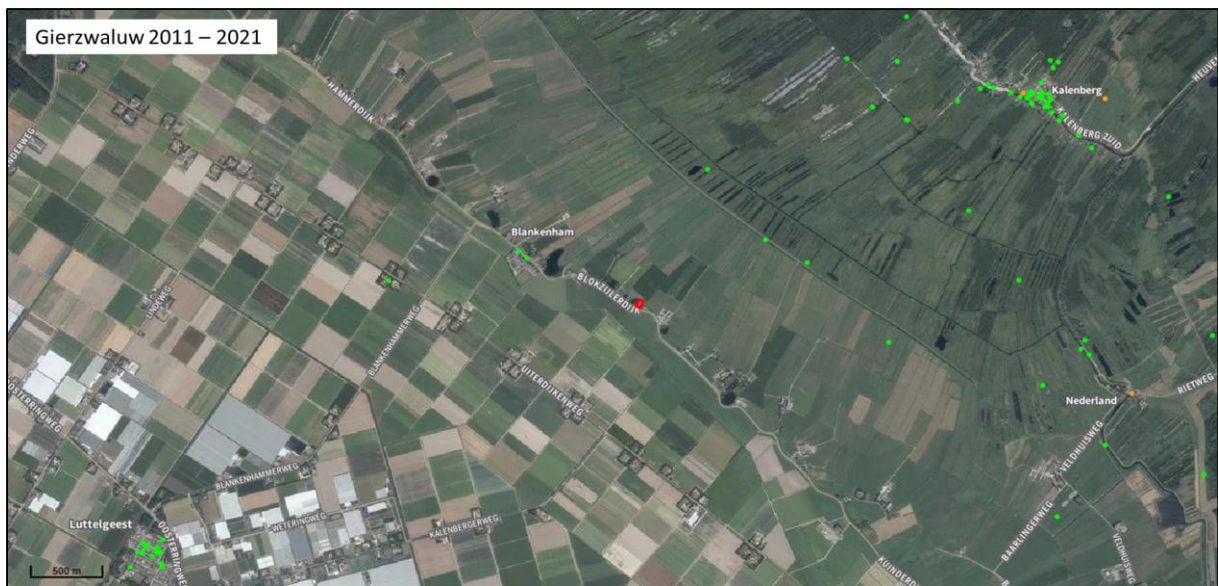
Naast boomnesten is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van soorten die over het algemeen in gebouwen tot broeden komen, zoals huismussen, zwaluwen en kerkuilen. Het plangebied betreft enkele gebouwen waar deze soorten in kunnen verblijven.

Huismussen kunnen onder de gegolfde dakpannen en tussenruimtes bij de hoekkepervorst in het dak van woning en schuren verblijven (figuur 2.2). Daarnaast biedt het plangebied volledig functioneel leefgebied voor de huismussen vanwege de dekking van bosschages en stofbaden van het naastgelegen pad. Negatieve gevolgen van de werkzaamheden voor jaarrond beschermde huismusnesten binnen het plangebied kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.2. Voorbeeld nestgelegenheid van huismussen binnen het plangebied.

Als we alleen kijken naar de eigenschappen van de te slopen gebouwen kunnen deze mogelijk ook verblijven van gierzwaluwen huisvesten, bijvoorbeeld onder de nokpannen van de woning. Gierzwaluwen zijn echter koloniebroeders die vaak in meer stedelijke gebieden voorkomen en graag op grote hoogte broeden. De dichtstbijzijnde waarnemingen zijn dan ook binnen de bebouwde kom van Blankenham gedaan (figuur 2.3). Aangezien het plangebied een afgelegen en een relatief lage woning betreft, de hogere schuren in het plangebied niet geschikt zijn bevonden voor gierzwaluwen en geschikter habitat in de vorm van meer huizen bij elkaar in de buurt te vinden is, zoals Kalenberg en Luttelgeest, kan naar ons inzien met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid op voorhand worden uitgesloten dat gierzwaluwen binnen het plangebied verblijven.

Figuur 2.3. Waarnemingen gierzwaluw van de laatste decennia rondom het plangebied, rood kader (bron: NDFF).

Naast gierzwaluwen broeden ook huiszwaluwen en boerenzwaluwen graag bij bebouwing. Voor deze soorten zijn binnen het plangebied ook aanwijzingen van dergelijke nesten aangetroffen (figuur 2.4). Deze nesten genieten in Overijssel jaarronde bescherming (categorie 2 en 3). Negatieve effecten van de werkzaamheden op jaarrond beschermde nesten van huis- en/of boerenzwaluw kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.4. Aangetroffen zwaluwnesten binnen het plangebied.

De opslagschuren en het stenen gebouwtje met gegolfde dakpannen zijn voor kerkuil geschikt bevonden om in de verblijven. Deze zijn namelijk makkelijk toegankelijk en er zijn voldoende wegkruipruimtes aanwezig. Er zijn echter geen sporen aangetroffen in of rondom deze schuren terwijl deze ten tijde van het veldwerk goed toegankelijk waren en goed geïnspecteerd zijn. Ook zijn er in een straal van minimaal 1 km geen waarnemingen bekend van deze soort. Op basis daarvan kan de aanwezigheid van jaarrond beschermde kerkuil verblijfplaatsen binnen het plangebied op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten van de werkzaamheden binnen het plangebied op jaarrond beschermde nesten van huismus, huis- en boerenzwaluw kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.

2.2.2 Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens het broedproces. Het plangebied biedt mogelijkheden voor diverse soorten broedvogels in de bomen, struiken, rietkragen en de bebouwing van het plangebied. Negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden op broedvogels waarvan de nesten tijdens het broedproces bescherming genieten, kunnen daarom niet op voorhand worden uitgesloten.

- Er kan niet op voorhand worden uitgesloten dat zich binnen het plangebied/ invloedssfeer van de werkzaamheden nestplaatsen bevinden van vogelsoorten waarvan de nesten tijdens het broedproces beschermd zijn.

2.3 Zoogdieren

2.3.1 Vleermuizen

Het plangebied is tijdens het veldbezoek beoordeeld op waarden voor vleermuizen. Hierbij is de nadruk gelegd op de aanwezigheid van mogelijke verblijfplaatsen. Ook is gekeken of het plangebied onderdeel uitmaakt van essentiële vliegroutes of foerageergebied van vleermuizen.

Vleermuizen zijn dieren die onder andere in boomholten of gebouwen verblijven. Binnen het plangebied zijn geen boomholten aangetroffen. De gebouwen binnen het plangebied zijn wel geschikt als verblijfplaats door de ruimtes onder de dakpannen en toegankelijkheid tot de schuren (figuur 2.5). Binnen de schuur zijn ook indicaties van (gewone) grootoorvleermuis aangetroffen, in de vorm van (nacht)vlindervleugels (figuur 2.5, rechts onder) van de soorten huismoeder en kleine vos. Negatieve effecten van de werkzaamheden op vleermuisverblijfplaatsen kunnen dan ook niet op voorhand uitgesloten worden.

Figuur 2.5. Toegankelijkheid plangebied voor vleermuizen en aangetroffen sporen van een (gewone) grootoorvleermuis (mot en vlinder resten).

Naast verblijfplaatsen van vleermuizen, kunnen ook vliegroutes en/of foerageergebieden van vleermuizen een beschermde status hebben als deze van essentieel belang zijn voor het in stand houden van een verblijfplaats. De dijk en het water naast het plangebied dienen waarschijnlijk als vliegroute, maar zullen met het planvoornemen niet verdwijnen of in kwaliteit achteruit gaan. Daarnaast blijven de waterplassen ten noorden van het plangebied behouden, waarmee ook dit potentiële foerageergebied ongemoeid blijft. De bebouwing in het plangebied kan door vleermuizen worden gebruikt om zich tijdens de vlucht te oriënteren. Het betreft hier echter geen essentiële vliegroute of foerageergebied. Tevens zullen er in de nieuwe situatie wederom gebouwen komen te staan. Negatieve effecten van de werkzaamheden op essentiële vliegroutes dan wel foerageergebieden van vleermuizen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten van de werkzaamheden op vleermuisverblijfplaatsen kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten van de werkzaamheden voor essentiële vliegroutes en/of foerageergebieden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.3.2 Overige zoogdieren

Het plangebied is eveneens gecontroleerd op waarden voor overige beschermde zoogdiersoorten. Het plangebied betreft agrarische bebouwing aan een waterplas gelegen langs een dijk. De beschermde soorten die redelijkerwijs binnen het plangebied kunnen verblijven zijn bever, otter, waterspitsmuis, marterachtigen en egel.

Van de bever ontbreken zowel indicaties van een burcht als verspreidingsgegevens (bron: NDFF) in de omgeving. Voor de otter geldt dat de Weerribben een absolute hotspot is. Hierdoor worden ook vlak buiten de Weerribben waarnemingen van deze soort gedaan.

In het plangebied, bijvoorbeeld langs de oever van de plas, is niet genoeg dekking aanwezig voor deze soort om te verblijven. Daarnaast vermijdt deze schuwe soort over het algemeen woonerven. Het voorkomen van verblijfplaatsen van otters en bevers kan op voorhand worden uitgesloten.

De waarnemingen van de waterspitsmuis concentreren zich eveneens in de Weerribben (bron: NDFF). De enige plek in het plangebied waar deze soort redelijkerwijs voor zou kunnen komen is de oeverzone (rietkraag) van de plas grenzend aan het plangebied. Hier is plaatselijk minimaal geschikt habitat voor de waterspitsmuis aanwezig. Het gaat echter om een zeer klein oppervlakte. Tevens zijn in de directe omgeving van het plangebied geen grote oppervlaktes aan geschikt habitat aangetroffen. De sloten en de oeverzones van de sloten in de omgeving van het plangebied worden intensief beheerd. Hierdoor is er alleen plaatselijk sprake van genoeg dekking op de oevers. Op basis van de afstand tussen het plangebied en optimaal geschikt habitat (in de Weerribben), waar tevens de dichtstbijzijnde waarnemingen zijn gedaan en het feit dat in en in de directe omgeving van het plangebied alleen kleine niet op elkaar aansluitende delen met geschikt habitat aanwezig zijn, achten we de kans dat de waterspitsmuis in het plangebied voorkomt dusdanig klein dat we het voorkomen van deze soort op voorhand uitsluiten.

Ook de waarnemingen van kleine marterachtigen concentreren zich in de Weerribben (bron: NDFF). De wezel, hermelijn en bunzing zijn echter ook ten zuiden van dit gebied waargenomen. Alle drie de soorten kunnen op erven zoals het plangebied verblijven. Soorten als wezel en hermelijn kunnen bijvoorbeeld verblijven in de oeverzone van de plas, waar de vlonder gerealiseerd wordt. De kans dat de bunzing in het plangebied verblijft lijkt kleiner, maar ook dit voorkomen kan niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.6. Waarnemingen van kleine marterachtigen uit de omgeving van het plangebied (bron: NDFF).

Ook van de boommarter zijn waarnemingen uit de Weerribben bekend. Deze soort verblijft in boomholtes. Boomholtes waarin boommarters kunnen verblijven zijn in het plangebied niet aangetroffen. Het voorkomen van verblijfplaatsen van boommarters in het plangebied kan dan ook op voorhand worden uitgesloten.

Steenmarter is een soort die graag in leegstaande bebouwing verblijft. Tijdens het veldbezoek zijn ook sporen aangetroffen die duiden op de recente aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied (figuur 2.7). Negatieve effecten van de werkzaamheden op verblijfplaatsen van steenmarter kunnen dan ook niet op voorhand worden uitgesloten.

Overijssel is de enige provincie waar de egel geen vrijgestelde soort is. Egels komen in Nederland vrij algemeen voor, van stedelijke tot natuurgebieden, maar laten helaas een dalende trend zien. Het plangebied biedt ook voor deze soort geschikt habitat in de vorm van struikgewassen waarin de soort een verblijfplaats kan hebben. Daarnaast wordt de soort veelvuldig op en langs de Blokzijlerdijk waargenomen (bron: NDFF). Negatieve effecten van de werkzaamheden op verblijfplaatsen van egel kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.7. Aantroffen sporen steenmarter.

De aanwezigheid van andere beschermde zoogdiersoorten binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen. Wel is het plangebied op basis van de habitat, alsmede de verspreidingsgegevens, geschikt voor vrijgestelde zoogdieren zoals mol. Voor vrijgestelde soorten geldt de zorgplicht (zie bijlage I).

- Aanwezigheid van verblijfplaatsen van kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn) steenmarter en egel binnen het plangebied kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.
- Aanwezigheid van verblijfplaatsen van overige beschermde zoogdiersoorten binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Voor voorkomende vrijgestelde soorten zoals mol geldt de zorgplicht.

2.4 Reptielen & Amfibieën

Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor beschermde reptielen en amfibieën.

De levendbarende hagedis en ringslang zijn de enige beschermde reptielensoorten die in de omgeving zijn waargenomen (bron: NDFF), waarbij de waarnemingen van levendbarende hagedis zich concentreren in de Weerribben. Het voorkomen van deze soort in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten. Van de ringslang zijn er ook waarnemingen dichtbij het plangebied bekend. Hier is de soort meerdere keren waargenomen op woonerven. Daarnaast is het plangebied minimaal tot suboptimaal geschikt voor de ringslang om te verblijven, mede vanwege de naastgelegen plas waar ringslangen kunnen foerageren. Ook kunnen ringslangen wellicht in het plangebied overwinteren, bijvoorbeeld in kruipruimtes. Dit zal in de omgeving van Blankenham echter zeer sporadisch gebeuren omdat het habitat hier niet optimaal geschikt is (in tegenstelling tot in de Weerribben). Op basis van bovenstaande kan het voorkomen van verblijfplaatsen van de ringslang binnen het plangebied echter niet op voorhand worden uitgesloten. We achten het echter niet realistisch om nader onderzoek naar verblijfplaatsen van deze soort aan te bevelen. De ervaring leert dat de kans op het vaststellen van verblijfplaatsen van deze soort in dergelijke situaties nihil is. Het betreft hier sporadische waarnemingen. Daarnaast is het vaststellen van verblijfplaatsen van ringslangen in dergelijke situaties erg moeilijk. Het voorkomen van overige beschermde reptielen kan op basis van verspreidingsgegevens op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.8. Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van ringslang bekend.

Uit de (ruime) omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de heikikker, de poelkikker en de rugstreeppad bekend.

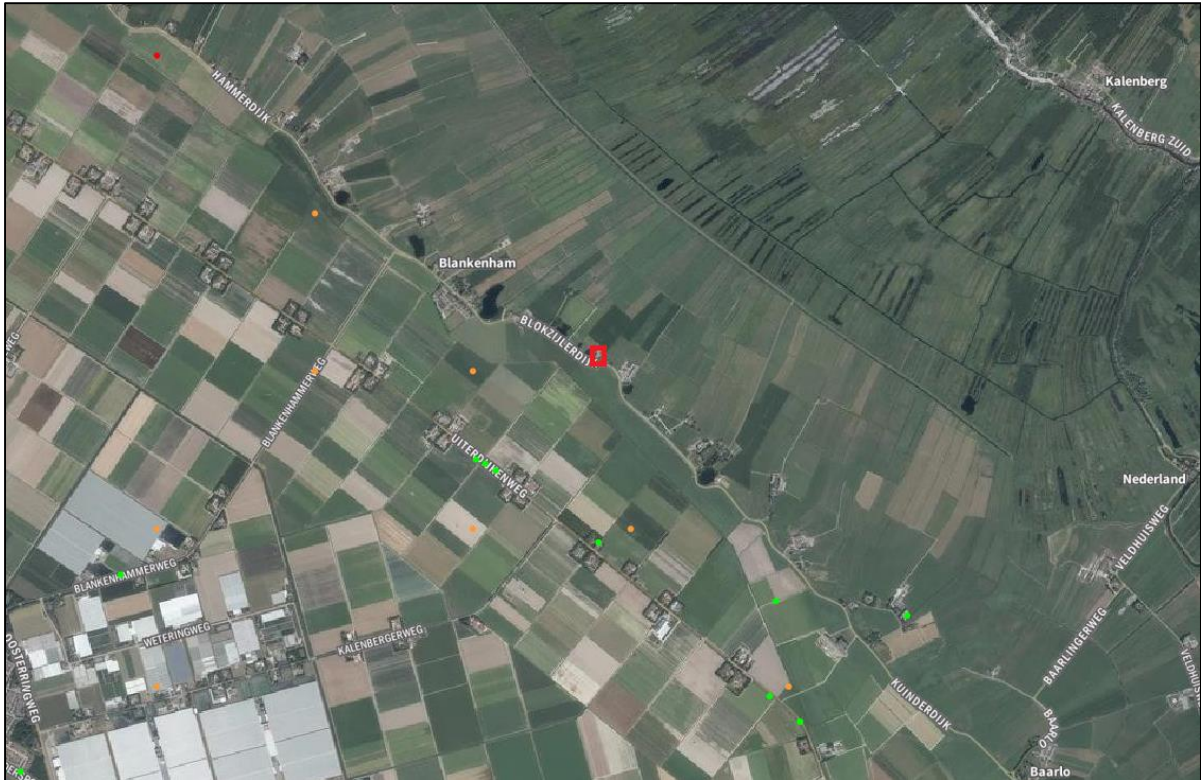
De dichtstbijzijnde waarnemingen van de poelkikker komen uit de Wieden op meer dan 10 kilometer afstand. Uit de Weerribben zijn geen waarnemingen van deze soort bekend. De kans dat de soort daar over het hoofd wordt gezien lijkt klein omdat dit gebied relatief intensief wordt geïnventariseerd. Op basis hiervan achten we de kans dat deze soort zich voortplant in de waterplas grenzend aan het plangebied (zoals weergegeven in figuur 1.1) of andere waterlichamen in de omgeving dusdanig klein dat we de aanwezigheid van deze soort op voorhand uitsluiten.

In tegenstelling tot de poelkikker, zijn er van de heikikker wel waarnemingen uit de Weerribben bekend. In het agrarische landschap ten zuidwesten van de Weerribben is de soort maar één keer waargenomen. Deze waarneming bevindt zich op korte afstand tot de Ramspolder waar zich optimaal geschikt voortplantingshabitat bevindt. In het plangebied zelf (zoals weergegeven in figuur 1.1) zijn geen waterlichamen aanwezig die als voortplantingswater voor de heikikker kunnen dienen. Ook achten we het zeer onaannemelijk dat de heikikker zich voortplant in de plassen en sloten in de directe omgeving van het plangebied. Dit vanwege het feit dat deze waterlichamen en oevers intensief worden beheerd, omstandigheden hier relatief voedselrijk zijn en de soort hier nooit is waargenomen (bron: NDFF). Het voorkomen van deze soort in waterlichamen buiten het plangebied is echter niet volledig op voorhand uit te sluiten omdat de heikikker in Nederland in zeldzame gevallen in vergelijkbare situaties wordt aangetroffen. De kans op negatieve effecten is echter ook nog eens uitermate klein omdat in het plangebied geen optimaal geschikt landhabitat aanwezig is en in de plas grenzend aan het plangebied alleen een vlonder wordt gerealiseerd. Op basis van bovenstaande achten we het niet realistisch om nader onderzoek naar deze soort aan te bevelen.

Figuur 2.9. De heikikkerpopulatie concentreert zich in de Weerribben. Bron: NDFF.

Gezien de grote dispersieafstand van deze soort is het niet ondenkbaar dat rugstreeppadden die zich in de Noordoostpolder voortplanten het plangebied kunnen bereiken.

Deze kans lijkt echter relatief klein en het plangebied vormt geen optimaal geschikt landhabitat voor deze soort. Het voorkomen van verblijfplaatsen (landhabitat) van de rugstreeppad in het plangebied kan echter niet volledig op voorhand worden uitgesloten. We achten het vanwege bovenstaande echter niet realistisch om nader onderzoek naar deze soort aan te bevelen.

Figuur 2.10. Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de rugstreeppad bekend.

Binnen het plangebied kunnen andere, lichter beschermde amfibieën voorkomen, zoals de aangetroffen meerkikker (figuur 2.11). Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

Figuur 2.11. Aangetroffen meerkikker.

- De aanwezigheid van de beschermde ringslang in het plangebied kan niet volledig worden uitsloten.
- De aanwezigheid van de rugstreeppad en de heikikker kan op basis van verspreidingsgegevens en habitatgeschiktheid niet volledig worden uitgesloten.
- We achten het echter niet realistisch om nader onderzoek naar de heikikker, rugstreeppad en ringslang aan te bevelen.
- Voor andere, licht beschermde, vrijgestelde soorten, zoals gewone pad geldt de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.5 Vissen

De enige beschermde vis die redelijkerwijs in de waterplas grenzend aan het plangebied voor kan komen is de grote modderkruiper. Er zijn in de Weerribben ook waarnemingen van deze soort bekend (bron: NDFF). Uit de plassen en sloten ten zuiden van de Weerribben zijn geen waarnemingen van deze soort bekend. Daarnaast vormt de plas grenzend aan het plangebied geen optimaal geschikt habitat voor deze soort, die vaker wordt aangetroffen in sloten en ondiepe poelen. Op basis hiervan achten we de kans dat de grote modderkruiper in deze plas voorkomt uitermate klein. Dit voorkomen kan echter niet volledig worden uitgesloten. Met het planvoornemen blijft de waterplas echter zo goed als ongemoeid. Er wordt alleen een vlonder gerealiseerd. De kans op negatieve effecten is derhalve dusdanig klein dat we het niet realistisch achten om in deze situatie nader onderzoek aan te bevelen.

- Het voorkomen van de grote modderkruiper in de plas grenzend aan het plangebied is niet op voorhand volledig uit te sluiten. De kans op het voorkomen van deze soort en negatieve effecten op het habitat is naar ons inzien echter dusdanig klein dat we het niet realistisch achten om nader onderzoek aan te bevelen.

2.6 Ongewervelden

Het plangebied bevat geen waardplanten of watervegetatie die essentieel zijn bij de voortplanting van beschermde insecten zoals dagvlinders en libellen.

Tijdens het veldbezoek is wel de redelijk zeldzame maar niet beschermde dwarsbandwaterroofkever *Hydraticus transversalis* aangetroffen (figuur 2.12). Uit de Weerribben zijn waarnemingen bekend van de beschermde gestreepte waterroofkever. De ervaring leert dat deze twee soorten een overlappende habitatvoorkeur hebben. De gestreepte waterroofkever komt vooral voor in laagveengebieden en is gebonden aan relatief voedselarm en schoon water. Daarbij heeft de soort een voorkeur voor waterlichamen die rijk zijn aan watervegetatie dan wel overhangende oevervegetatie (zoals pluimzegge). Op basis van de eigenschappen van de sloten en plassen grenzend aan het plangebied, kan het habitat in de plas grenzend aan het plangebied als minimaal tot suboptimaal geschikt worden bestempeld. Het voorkomen van de gestreepte waterroofkever in deze plas is derhalve relatief klein, maar kan niet op voorhand volledig worden uitgesloten. Met het planvoornemen blijft de waterplas echter zo goed als ongemoeid. Er wordt alleen een vlonder gerealiseerd. De kans op negatieve effecten is daarom dusdanig klein dat we het niet realistisch achten om nader onderzoek aan te bevelen.

Figuur 2.12. Impressie watervegetatie en aangetroffen dwarsbandwaterroofkever.

- Het voorkomen van de gestreepte waterroofkever in de plas grenzend aan het plangebied is niet op voorhand volledig uit te sluiten. De kans op negatieve effecten is echter dusdanig klein dat we het niet realistisch achten om nader onderzoek aan te bevelen.
- De aanwezigheid van overige beschermde ongewervelden in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

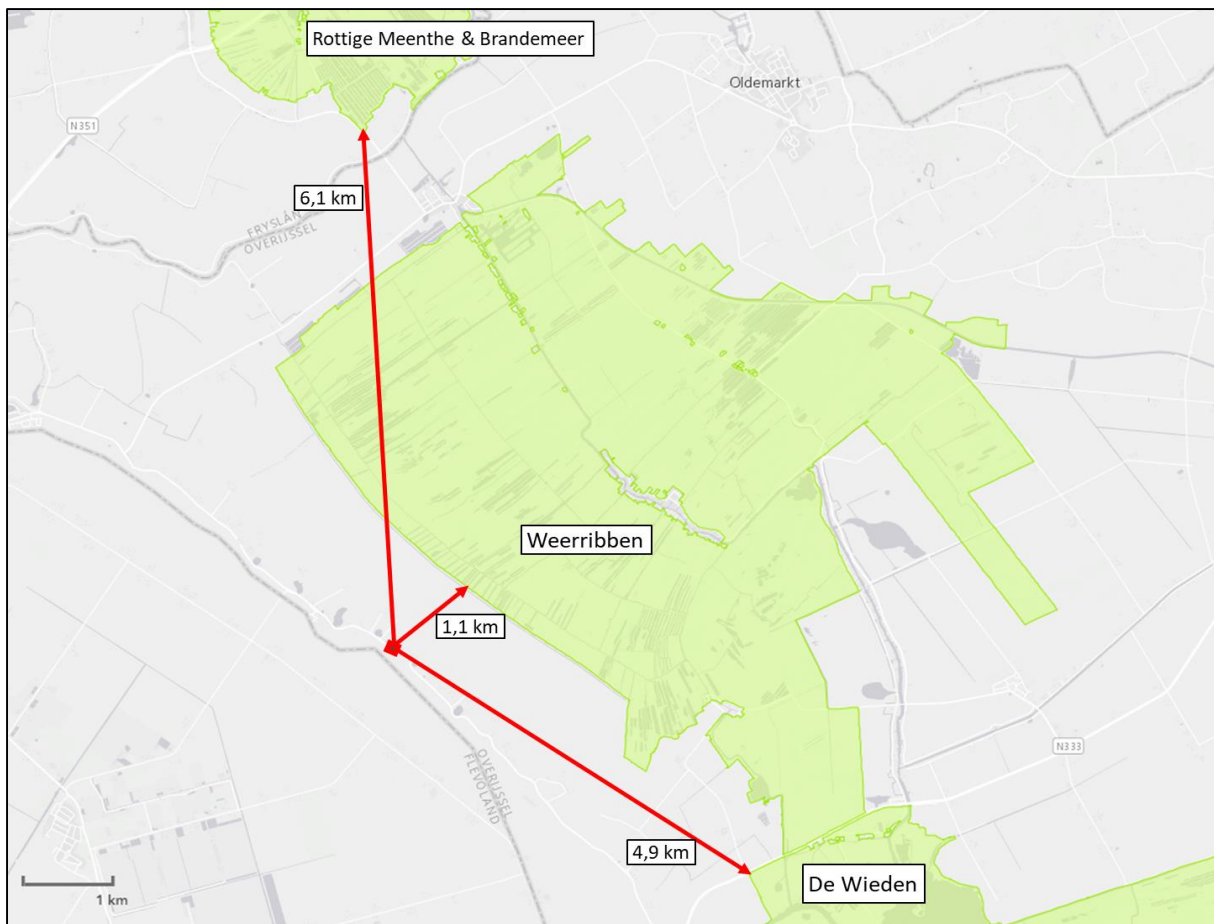
2.7 Gebiedsbescherming

Het plangebied valt niet onder de NNN/EHS, ganzenfoerageergebieden of weidevogelgebieden.

- Het plangebied valt niet onder de NNN/EHS, ganzenfoerageergebieden of weidevogelgebieden aangesteld in het gebied. Een toetsing naar een mogelijk conflict tussen gebiedsbescherming en het initiatief is niet van toepassing.

2.7.1 Stikstofgevoeligheid

Het plangebied ligt nabij Natura 2000-gebieden Weerribben (1,1 km), De Wieden (4,9 km) en Rottige Meenthe & Brandemeer (6,1 km), zie figuur 2.13. Voor alle gebieden zijn zowel habitattypen aangewezen als habitatsoorten, zoals kranswierwateren, meren met krabbenscheer en fonteinkruiden en ruigten en zomen, en zegge-korfslak, gevlekte witsnuitlibel en gestreepte waterroofkever. Tijdens de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden (sloop en bouw) komt er naar alle waarschijnlijkheid extra stikstof vrij door bijvoorbeeld het inzetten van mobiele werkvoertuigen zoals graafmachines. Deze extra stikstofemissie heeft mogelijk een effect op het voorgenomen gebieden welke zijn aangewezen voor diverse (stikstof)geschikte habitattypen en soorten. Gezien de kleine afstand tot een Natura 2000-gebied, kan naar ons inzicht niet worden uitgesloten dat de extra stikstofemissie significant negatieve effecten zal veroorzaken binnen het voorgenomen gebieden en is een Aerius-berekening van toepassing. De provincie Overijssel is echter Bevoegd Gezag en bepaalt of het uitvoeren van een Aerius-berekening benodigd is voor de voortgang van dit project.

Figuur 2.13. Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied (rood kader) (bron: geoportaal Overijssel, Natura 2000 overzichtskaart, RVO).

- Een Aeries-berekening in het kader van Natura 2000 is naar onze mening nodig.

2.8 Houtopstanden

Als er een (deel van een) houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een (deel van een) bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Binnen het planvoornemen worden geen bomen gekapt. Er is derhalve geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

- Er is geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, hollen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten broedtijd of onder begeleiding van een ecooloog
Vogels (jaarrond beschermde nesten)	Huismus Huiszwaluw Boerenzwaluw	Mogelijk	X				Nader onderzoek
Vleermuizen (verblijfplaatsen)	Diverse soorten	Mogelijk		X			Nader onderzoek
Zoogdieren	Bunzing, wezel, hermelijn	Mogelijk			X		Nader onderzoek
Zoogdieren	Steenmarter Egel	Mogelijk		X			Nader onderzoek
Amfibieën	Heikikker	Mogelijk		X			Houd rekening met deze soort
Amfibieën	Rugstreeppad	Mogelijk		X			Houd rekening met deze soort
Reptielen	Ringslang	Mogelijk			X		Houd rekening met deze soort
Vissen	Grote modderkruiper	Mogelijk		X			Houd rekening met deze soort
Ongewervelden	Gestreepte waterroofkever	Mogelijk		X			Houd rekening met deze soort
Zoogdieren Amfibieën Vissen	Algemeen voorkomende soorten	Mogelijk			X	X	Zorgplicht
Overig belanghebbenden	Aandachtspunt		Advies				
Gebiedsbescherming	Significante extra stikstofemissie		Informeert bij de provincie Overijssel of een Acrius-berekening nodig is				

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Door het karakter van het plangebied en de ligging van het plangebied in de directe omgeving van de Weerribben is in het geval van deze casus sprake van veel beschermde soorten (heikikker, rugstreeppad, ringslang, grote modderkruiper en gestreepte waterroofkever) waarvan het voorkomen in het plangebied, of in de plas grenzend aan het plangebied, (zeer) onwaarschijnlijk is, maar niet op voorhand is uit te sluiten. In het geval van deze soorten is de kans op negatieve effecten op basis van het planvoornemen tevens klein. Daarbij is er sprake van soorten (bijvoorbeeld ringslang) waarvan het voorkomen in de betreffende situatie zeer moeilijk is vast te stellen. Ons advies is om naar deze soorten geen nader onderzoek te laten doen, maar tijdens de uitvoering van de werkzaamheden wel rekening te houden met deze soorten (mitigatie). Mitigerende maatregelen kunnen worden vastgelegd in een ecologisch werkprotocol. In het geval van andere beschermde soorten (huismus, huiszwaluw, boerenzwaluw, vleermuizen, kleine marterachtigen, steenmarter, egel) raden we wel aan nader onderzoek uit te laten voeren. Deze soorten, en de overige aanbevelingen, worden hieronder behandeld.

3.2.1 Algemene broedvogels

Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen altijd vogels tot broeden komen waarvan de nesten alleen tijdens de broedtijd beschermd zijn. We adviseren om de voorgenomen werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode van 15 maart – 15 juli aangehouden. Afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden kunnen soorten echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Wat voor deze soorten van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze altijd beschermd. Eventueel kan tijdens de broedtijd gewerkt worden. Dit dient dan te gebeuren onder begeleiding van een ecooloog en nadat is vastgesteld dat er geen sprake is van broedende huismussen of zwaluwen binnen het plangebied.

3.2.2 Jaarrond beschermde nesten (huismus)

Het plangebied biedt broedmogelijkheden voor huismus en biedt daarnaast voldoende rustplekken om het plangebied als geschikt functioneel leefgebied voor de huismus te beoordelen. Huismusverblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd en gaan door de sloopwerkzaamheden mogelijk verloren. Wij adviseren nader onderzoek uit te laten voeren om de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismussen binnen het plangebied vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient uitgevoerd te worden door middel van twee ochtendbezoeken (conform datumgrenzen SOVON, 1 april – 15 mei). Wanneer er jaarrond beschermde nesten van huismussen binnen het plangebied worden vastgesteld, dient er een ontheffing te worden aangevraagd voor deze soort. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.3 Jaarrond beschermde nesten (huis- en boerenzwaluw)

Het plangebied biedt broedmogelijkheden voor huis- en boerenzwaluw. Verblijfplaatsen van deze soorten zijn jaarrond beschermd en gaan door de sloopwerkzaamheden mogelijk verloren. Wij adviseren nader onderzoek uit te laten voeren om de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van deze zwaluwsoorten binnen het plangebied vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient uitgevoerd te worden door middel van twee bezoeken (conform datumgrenzen SOVON, 15 mei – 30 juni voor boerenzwaluw, 15 juni – 15 augustus voor huiszwaluw). Wanneer er jaarrond beschermde nesten van deze soorten binnen het plangebied worden vastgesteld, dient er een ontheffing te worden aangevraagd voor deze soort. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.4 Vleermuizen (verblijfplaatsen)

Het plangebied is geschikt voor vleermuizen om in de bebouwing te verblijven. Gezien het planvoornemen sloop van de bebouwing betreft, kunnen mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen verloren gaan. Wij adviseren daarom nader onderzoek naar vleermuisverblijfplaatsen om vast te stellen of vleermuizen daadwerkelijk gebruikmaken van het plangebied als verblijfplaats. Dit dient te gebeuren aan de hand van vier veldbezoeken verspreid over de kraam- (15 mei – 15 juli, met minimaal 10 dagen tussen de bezoeken en minimaal één ochtendbezoek) en de paarperiode (15 augustus – 1 oktober, met minimaal 10 dagen tussen de bezoeken). De onderzoeksmethodiek is vastgelegd in het Vleermuisprotocol, opgesteld door het ministerie van EZ, Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging. Indien er verblijfplaatsen van vleermuizen worden vastgesteld binnen de het plangebied, dient er voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er compenserende en mitigerende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.5 *Kleine marterachtigen (Wezel, hermelijn en bunzing)*

Het voorkomen van kleine marterachtigen in het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. Gezien het planvoornemen de sloop en herindeling van het terrein betreft, kunnen mogelijke verblijfplaatsen van deze soorten verloren gaan. Wij adviseren daarom nader onderzoek naar verblijfplaatsen om vast te stellen of deze soorten daadwerkelijk in het plangebied verblijven. Dit kan worden uitgevoerd op basis van twee avondbezoeken in het voorjaar dan wel de zomer. Dit onderzoek kan worden gecombineerd met het onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen. Tevens kunnen er cameravallen worden geïnstalleerd waarmee automatisch (nacht)opnames worden gemaakt van dieren die voor de lens langs lopen. Hiermee kunnen tevens waarnemingen van egel en steenmarter worden gedaan (zie volgende paragraaf).

3.2.6 *Overige zoogdieren (steenmarter & egel)*

Het plangebied is geschikt voor steenmarter en egel als verblijfplaats, in respectievelijk de schuren en omliggende tuin. Gezien het planvoornemen de sloop en herindeling van het terrein betreft, kunnen mogelijke verblijfplaatsen van deze soorten verloren gaan. Wij adviseren daarom nader onderzoek naar verblijfplaatsen van deze soorten om vast te stellen of steenmarter en egel daadwerkelijk gebruikmaken van het plangebied als verblijfplaats. Dit dient te gebeuren aan de hand van twee avondbezoeken, in de actieve periode voor egels (buiten winterslaap). Dit kan gecombineerd worden met het vleermuizen onderzoek. Tevens kunnen er cameravallen worden geïnstalleerd waarmee automatisch (nacht)opnames worden gemaakt van dieren die voor de lens langs lopen. Hiermee kunnen tevens waarnemingen van kleine marterachtigen worden gedaan (zie vorige paragraaf).

Wanneer er jaarrond beschermde verblijfplaatsen van deze soorten binnen het plangebied worden vastgesteld, dient er een ontheffing te worden aangevraagd. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.7 *Zorgplicht*

Er kunnen enkele soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt in het geval van schade aan deze soorten (zoals kleine zoogdieren en amfibieën). De zorgplicht van de Wnb (art. 1.11) schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop in de directe omgeving (bijvoorbeeld amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland. Mits eventueel aangetroffen dieren de kans krijgen om te vluchten of eventueel aangetroffen dieren worden verplaatst naar een plek in de omgeving die niet onder invloed staat van werkzaamheden, wordt onzes inziens voldaan aan de zorgplicht. Voor de voorwaarden waaraan de vrijstellingen moeten voldoen in het kader van de soorten waarvoor een vrijstelling geldt, wordt verwezen naar Bijlage I.

3.2.8 *Gebiedsbescherming (stikstofgevoeligheid)*

Tijdens de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden komt er naar alle waarschijnlijkheid extra stikstof vrij door het inzetten van grote machines. Gezien de kleine afstand tot stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, is het mogelijk dat deze gebieden negatieve effecten zullen ondervinden van de extra stikstofemissie. Wij adviseren daarom een Aerius-berekening uit te voeren om vast te stellen, dan wel uit te sluiten of er daadwerkelijke significante effecten zullen zijn van de werkzaamheden. De provincie Overijssel is echter bevoegd gezag in dezen en bepaalt of het uitvoeren van deze berekening benodigd is.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Broedvogels:** Werken buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart – 15 juli). Anders werken onder begeleiding van een ecooloog nadat is vastgesteld dat er geen huismussen of zwaluwen broeden in het plangebied.
- **Jaarrond beschermde nesten:** nader onderzoek huismus, huiszwaluw en boerenzwaluw.
- **Vleermuizen (verblijfplaatsen):** nader onderzoek.
- **Landzoogdieren:** nader onderzoek kleine marterachtigen steenmarter en egel.
- **Overige beschermde soorten:** Houd rekening (mitigerende maatregelen) met heikikker, rugstreepd, ringslang, grote modderkruiper en gestreepte waterroofkever.
- **Licht beschermde en vrijgestelde soorten:** Naleven van de zorgplicht.
- **Gebiedsbescherming (stikstofgevoeligheid):** Ga in overleg met de provincie Overijssel of een Aeries-berekening benodigd is en wat de vervolgstappen zijn.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (red), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Natuur van Nederland 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Google maps

www.google.com/maps

Kaarten provinciale natuurbeheerplannen Bij12

<https://flamingo.bij12.nl/pnl-viewer/app/PNLNatuurbeheerplan>

Kaartportaal Overijssel

<https://geo.overijssel.nl/viewer/app/master/v1?name=Atlas%20van%20Overijssel>

NationaleDatabank Flora en Fauna (NDFF)

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>

Natura 2000 Gebieden Nederland

<https://www.natura2000.nl/gebieden>

Overzichtskaart Natura 2000, RVO

<https://geocontent.rvo.nl/Natura2000/Overzichtskaart/index.html?provincie=1>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecoloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Overijssel

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Overijssel vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Overijssel is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2017-1927.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Overijssel.

Zoogdieren	Amfibieën
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Dwergmuis	Gewone pad
Dwergspitsmuis	Kleine watersalamander
Gewone bosspitsmuis	Meerkikker
Haas	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ondergrondse woelmuis	
Ree	
Rosse woelmuis	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Overijssel, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door

toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De, voor gemeenten, belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Overijsselse gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies

krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.